DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)
16. februar 1995 *

I sag C-425/93,

angående en anmodning, som Schleswig-Holsteinisches Landessozialgericht (Tyskland) i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Calle Grenzshop Andresen GmbH & Co. KG

mod

Allgemeine Ortskrankenkasse für den Kreis Schleswig-Flensburg,

adciterede: Bundesanstalt für Arbeit, Bundesversicherungsanstalt für Angestellte og Børge Wandahl,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 14, stk. 1, litra a), og stk. 2, litra b), nr. i), i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, og artikel 12a i Rådets forordning (EØF) nr. 574/72 af 21. marts 1972 om regler til

* Processprog: tysk.

gennemførelse af forordning (EØF) nr. 1408/71, som kodificeret i Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983 (EFT L 230, s. 6),

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, F. A. Schockweiler (refererende dommer), og dommerne G. F. Mancini og G. Hirsch,

generaladvokat: C. O. Lenz
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Calle Grenzshop Andresen GmbH & Co. KG ved advokat Reinhold Steinhusen, Flensburg

— Bundesversicherungsanstalt für Angestellte ved Verwaltungsdirektor Michael Mutz

— den tyske regering ved Ministerialrat Ernst Röder, Forbundsøkonomiministeriet, som befuldmægtiget

— den italienske regering ved avvocato dello Stato Danilo del Gaizo, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Christopher Docksey, Kommissionens Juridiske Tjeneste, og Horstpeter Kreppel, der er tysk tjenestemand udstationeret som national ekspert ved Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 24. november 1994 er afgivet mundtlige indlæg af Calle Grenzshop Andresen GmbH & Co. KG, af den italienske regering, af Det Forenede Kongerige ved Barrister Philippa Watson og af Kommissionen,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 19. januar 1995,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 15. september 1993 indgået til Domstolen den 18. oktober 1993 har Schleswig-Holsteinisches Landessozialgericht i medført af EØF-traktatens artikel 177 forelagt fire præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 14, stk. 1, litra a), og stk. 2, litra b), nr. i), i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (herefter benævnt »forordning nr. 1408/71«), og artikel 12a i Rådets forordning (EØF) nr. 574/72 af 21. marts 1972 om regler til gennemførelse af forordning (EØF) nr. 1408/71 (herefter benævnt »forordning nr. 574/72«), som kodificeret i Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983 (EFT L 230, s. 6).

2 Spørgsmålene er blevet rejst under en sag mellem Calle Grenzshop Andresen GmbH & Co. KG (herefter benævnt »Calle Grenzshop«) og Allgemeine Ortskrankenkasse für den Kreis Schleswig-Flensburg (herefter benævnt »AOK«), hvori der er tvist om nogle bidrag, som AOK har fremsat krav om, at Calle Grenzshop indbetaler efter den tyske socialforsikringsordning for sine ansatte, herunder Børge Wandahl.

3 Calle Grenzshop driver i Tyskland, i nærheden af grænsen mellem Tyskland og Danmark, en forretning med detailsalg af levnedsmidler, spirituosa og gaveartikler. Selskabet beskæftiger næsten udelukkende danske arbejdstagere, som er bosat i Danmark, herunder Børge Wandahl, der siden 1979 har været beskæftiget hos Calle Grenzshop, først som sælger, og fra 1981 som forretningsfører.

4 Hverken Børge Wandahl's eller de øvrige danske arbejdstageres ansættelsesforhold blev anmeldt af Calle Grenzshop til de tyske socialforsikringsorganer. Ved afgørelse af 21. december 1987 fremsatte AOK over for Calle Grenzshop krav om indbetaling af 74 627,23 DM i form af socialforsikringsbidrag for Børge Wandahl for perioden 1. april 1982 — 31. august 1987. Calle Grenzshop rejste indsigelse mod denne afgørelse om indbetaling af bidrag, idet selskabet gjorde gældende, at Børge Wandahl i den pågældende periode også havde udøvet beskæftigelse i Danmark for selskabet, nærmere bestemt i omkring ti timer ugentligt, hvorfor han udelukkende måtte være omfattet af dansk lovgivning, jf. artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i), i forordning nr. 1408/71.

5 Efter at AOK ved klageafgørelse af 17. august 1990 havde afvist Calle Grenzshop's indsigelse, anlagde selskabet sag ved Sozialgericht Schleswig. Ved Sozialgericht's dom af 4. december 1992 fik Calle Grenzshop ikke medhold. Børge Wandahl kunne ikke antages at opfylde betingelserne i artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i), i forordning nr. 1408/71, idet hans beskæftigelse i Danmark måtte anses for omfattet af artikel 14, stk. 1, litra a), således at han måtte være omfattet af tysk lovgivning.

6 Den 9. februar 1993 ankede Calle Grenzshop Sozialgericht's dom til Schleswig-Holsteinisches Landessozialgericht. Under ankesagens behandling fremlagde selskabet en attest af 27. januar 1993 udfærdiget af det danske Socialministerium på en E 101-blanket, jf. artikel 12a, stk. 2, litra a), i forordning nr. 574/72, hvorefter Børge Wandahl siden den 1. januar 1985 havde opfyldt betingelserne i artikel 14, stk. 2, litra b), i forordning nr. 1408/71. Selskabet anførte, at AOK som følge af bindende fællesskabsretlige regler måtte lægge denne attest til grund og herefter ikke kunne gøre gældende, at Børge Wandahl ikke rent faktisk havde udøvet beskæftigelse i Danmark.

7 Under henvisning til, at sagens afgørelse må bero på, hvilken fortolkning der skal anlægges af de fællesskabsretlige bestemmelser, som parterne har henvist til, har Schleswig-Holsteinisches Landessozialgericht udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Foreligger der en 'udsendelse', jf. artikel 14, stk. 1, litra a), i forordning (EØF) nr. 1408/71, eller et hermed ligestillet forhold, når en dansk arbejdstager, som er bosat i Kongeriget Danmark, og som udelukkende er beskæftiget hos en virksomhed med forretningssted i Forbundsrepublikken Tyskland, af denne virksomhed med henblik på udførelse af arbejde for dennes regning regelmæssigt udsendes til Kongeriget Danmark for tidsrum på flere timer om ugen og således, at der ikke gælder nogen begrænsning til ét år med hensyn til den påregnede varighed af udsendelsen?

2) Skal en person anses for normalt at have lønnet beskæftigelse på to medlemsstaters område, jf. artikel 14, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 1408/71, når vedkommende udelukkende er beskæftiget hos en virksomhed med forretningssted i Forbundsrepublikken Tyskland, og han som led i dette beskæftigelsesforhold regelmæssigt udfører en del af sit arbejde (flere timer om ugen) på Kongeriget Danmarks område?

3) Omfatter begrebet 'arbejde' i artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i), i forordning (EØF) nr. 1408/71 begrebet 'beskæftigelse' som omhandlet i artikel 14, stk. 2?

4) a) Er den kompetente institution i en medlemsstat retligt bundet af en attest, som i medfør af artikel 12a i forordning (EØF) nr. 574/72 er udstedt på en E 101-blanket af en (ikke-kompetent) institution i en anden medlemsstat?

b) I bekræftende fald ønskes det oplyst, om dette også gælder, såfremt attesten er udstedt med tilbagevirkende gyldighed.«

Det første og det andet præjudicielle spørgsmål

8 Med de to første spørgsmål, der bør behandles under ét, ønsker den nationale retsinstans oplyst, om en dansk arbejdstager, der er bosat i Danmark og udelukkende er beskæftiget hos en virksomhed med forretningssted i Tyskland, og som regelmæssigt for tidsrum på flere timer om ugen og således, at der ikke gælder nogen begrænsning til ét år, som led i dette beskæftigelsesforhold udfører en del af sit arbejde i Danmark, er omfattet af artikel 14, stk. 1, litra a), eller af artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i), i forordning nr. 1408/71.

9 Artikel 14 i forordning nr. 1408/71 er indeholdt i forordningens afsnit II, hvis bestemmelser ifølge Domstolens faste praksis udgør et fuldstændigt og ensartet system af lovkonfliktregler, hvis formål er, at arbejdstagere, der flytter inden for Fællesskabet, skal være omfattet af den sociale sikringsordning i én enkelt medlemsstat, således at overlapninger mellem gældende nationale lovgivninger og de vanskeligheder, som dette kan give anledning til, undgås (jf. bl.a. dom af 24.3.1994, sag C-71/93, Van Poucke, Sml. I, s. 1101, præmis 22).

10 I henhold til artikel 14, stk. 1, litra a), i forordning nr. 1408/71 er en person, der på en medlemsstats område har lønnet beskæftigelse for en virksomhed, hvortil han normalt er knyttet, og som af denne virksomhed udsendes til en anden medlemsstats område for dér at udføre et arbejde for denne virksomheds regning, fortsat omfattet af lovgivningen i den førstnævnte medlemsstat, forudsat at varigheden af dette arbejde ikke påregnes at overstige ét år, og at han ikke udsendes for at afløse en anden person, hvis udstationeringsperiode er udløbet.

11 Det følger heraf, at et forhold som det, der er beskrevet i de to første præjudicielle spørgsmål, ikke kan være omfattet af denne bestemmelse, idet varigheden af det arbejde, som vedkommende har udført i Danmark for den pågældende virksomhed med forretningssted i Tyskland, hvortil han normalt er knyttet, ifølge affattelsen af spørgsmålene overstiger ét år.

12 Forholdet er derimod omfattet af artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i), i forordning nr. 1408/71, hvorefter en person, der normalt har lønnet beskæftigelse på to eller flere medlemsstaters område, er omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område han er bosat, såfremt han udfører en del af sit arbejde på dette område, eller såfremt han er beskæftiget i flere virksomheder eller hos flere arbejdsgivere, der har deres hjemsted eller bopæl på forskellige medlemsstaters område.

13 Det må således antages at fremgå af anvendelsen af ordet »eller«, at en person opfylder den første af de to nævnte alternative betingelser, også selv om vedkommende udfører sit arbejde på to eller flere medlemsstaters område for én og samme virksomhed.

14 Dette støttes af, at artikel 14, stk. 2, litra b), nr. ii), i forordning nr. 1408/71 indeholder en udtrykkelig bestemmelse om, at en person, der normalt har lønnet

beskæftigelse på to eller flere medlemsstaters område, og som ikke er bosat i en af de medlemsstater, hvor han udfører sit arbejde, er omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område den virksomhed eller arbejdsgiver (i ental), som beskæftiger den pågældende, har sit hjemsted eller sin bopæl.

15 De to første spørgsmål må herefter besvares med, at en dansk arbejdstager, der er bosat i Danmark og udelukkende er beskæftiget hos en virksomhed med forretningssted i Tyskland, og som regelmæssigt for tidsrum på flere timer om ugen og således, at der ikke gælder nogen begrænsning til ét år, som led i dette beskæftigelsesforhold udfører en del af sit arbejde i Danmark, er omfattet af artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i), i forordning nr. 1408/71.

Det tredje præjudicielle spørgsmål

16 Med det tredje spørgsmål ønsker den nationale retsinstans oplyst, om begrebet »arbejde« i artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i), i forordning nr. 1408/71 omfatter begrebet »beskæftigelse«.

17 Dette spørgsmål må besvares bekræftende.

18 For det første følger det af besvarelsen af de to første spørgsmål, at artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i), i forordning nr. 1408/71 også finder anvendelse på en person, der normalt udøver en lønnet beskæftigelse på to eller flere medlemsstaters område for én og samme virksomhed.

19 For det andet bemærkes, at retsstillingen for personer, der normalt har selvstændig beskæftigelse på to eller flere medlemsstaters område, og for personer, der samtidig har lønnet beskæftigelse og selvstændig beskæftigelse på flere medlemsstaters område, er fastlagt i henholdsvis artikel 14a, stk. 2, og artikel 14c i forordning nr. 1408/71.

20 Det tredje spørgsmål må herefter besvares med, at begrebet »arbejde« i artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i), i forordning nr. 1408/71 omfatter begrebet »beskæftigelse«.

Det fjerde præjudicielle spørgsmål

21 Det fremgår af grundene til forelæggelseskendelsen, at dette spørgsmål kun er blevet forelagt for det tilfælde, at det forhold, der omhandles i de to første præjudicielle spørgsmål, skulle være omfattet af artikel 14, stk. 1, litra a), i forordning nr. 1408/71.

22 Da dette ikke er tilfældet, bortfalder det fjerde spørgsmål.

Sagens omkostninger

23 De udgifter, der er afholdt af den tyske regering, den italienske regering, Det Forenede Kongerige og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Schleswig-Holsteinisches Landessozialgericht ved kendelse af 15. september 1993, for ret:

1) **En dansk arbejdstager, der er bosat i Danmark og udelukkende er beskæftiget hos en virksomhed med forretningssted i Tyskland, og som regelmæssigt for tidsrum på flere timer om ugen og således, at der ikke gælder nogen begrænsning til ét år, som led i dette beskæftigelsesforhold udfører en del af sit arbejde i Danmark, er omfattet af artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i), i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet.**

2) **Begrebet »arbejde« i artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i), i forordning (EØF) nr. 1408/71 omfatter begrebet »beskæftigelse«.**

Schockweiler Mancini Hirsch

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 16. februar 1995.

R. Grass F. A. Schockweiler

Justitssekretær Formand for Anden Afdeling